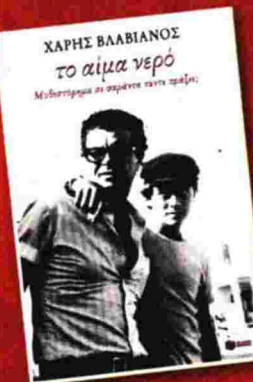
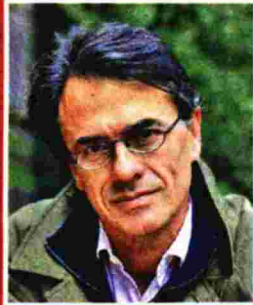

«Κι όμως με τον τρόπο του σε αγαπούσε»

Της **Μαρίας Στασινοπούλου**

Διαβάζοντας τον τίτλο, *Το αίμα νερό*, στο πρώτο πεζογραφικό βιβλίο του αναγνωρισμένου ποιητή, δόκιμου μεταφραστή και εκδότη των περιοδικών, παλαιότερα *Ποίηση* και σήμερα *Ποητική*, Χάρη Βλαβιανού, αμέσως ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται ότι παραλείπεται το ρήμα από τη λαϊκή φράση «το αίμα νερό δεν γίνεται»· ακολούθως οδηγείται στο αυτονόητο συμπέρασμα, που του υπαγορεύει αυτή η παράλειψη, ότι «το αίμα γίνεται ή μπορεί να γίνει νερό». Αποκωδικοποιώντας συνδυαστικά τη μεταφορική σημασία της φράσης στην κανονική της εκδοχή και σε αυτήν που μας υποδεικνύει ο τίτλος, καταλήγουμε τελικά στο ότι οι συγγενικές σχέσεις, οι εξ αίματος, ενώ στ' αλήθεια ανήκουν στα «γινόμενα» που «ουκ απογίνονται», εντούτοις, κάτω από ειδικές συνθήκες, μπορεί και να διαρραγούν.

Στη συνέχεια η επεξήγηση του τίτλου, που επέχει και θέση ειδολογικής αυτοαναίρουμένης κατάταξης, μας πληροφορεί ότι πρόκειται για *Μυθιστόρημα* αλλά αρθρωμένο σε *σαράντα*

ΧΑΡΗΣ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ
«Το αίμα νερό»

Μυθιστόρημα σε σαράντα
πέντε πράξεις. Εκδόσεις
Πατάκης, 2014, σελ. 74

πέντε πράξεις, στοιχείο που παραπέμπει σε θεατρικό είδος. Ο ειρωνικός, παιγνιώδης αλλά συνάμα και κρυπτικός χαρακτήρας της γραφής συστήνεται από την πρώτη κιόλας στιγμή.

Στ' αλήθεια πρόκειται για έναν ευσύνοπτο, αποσπασματικό αυτοβιογραφικό λόγο που συνομιλεί με τα ομόθεμα ποιήματα από τα *Σονέτα της συμφοράς*, αλλά και από άλλες συλλογές του Βλαβιανού. Εδώ ο συγγραφέας καταγράφει, με στακάτο, αφαιρετικό λόγο, γεγονότα και στιγμιότυπα, σπαράγματα αλλά και κομμάτια μιας ζωής, χωρίς εμφανή συναισθηματική εμπλοκή· είναι αυτός ένας τρόπος αποστασιοποίησης, λύτρωσης, άρνησης ή αποδοχής της πραγματικότητας ή, ίσως, και ένα παιχνίδι του πραγματικού με το μεταπλασμένο. Δέξεις όπως «ματαιώση», «απώλεια», «εγκατάλειψη» μπολιάζουν τη ζωή του μη κατονομαζόμενου «εσύ».

Πραγματοποιώντας αυτό το καθόλου άνετο ταξίδι στη φαινομενικά ευθύγραμμη ανασκαφή της μνήμης, ο συγγραφέας επιλέγει τη δευτεροπρόσωπη γραφή, που συνιστά ένα άλλο είδος εσωτερικού μονολόγου, προσπαθώντας έτσι να προστατεύσει

τον εαυτό του από την ταύτιση με τα απολύτως αυτοβιογραφικής τάξης αφηγούμενα αλλά και από την έκθεση. Αυτή η ηθελημένη στάση φαντάζει ενίοτε ως συναισθηματική στέγνια τόσο που να απορεί ο αναγνώστης πώς ο αφηγητής του Βλαβιανού καταφέρνει να μιλήσει σχεδόν τηλεγραφικά, και διεκπεραιωτικά θα τολμούσα να πω, για τόσο δραματικά περιστατικά της ζωής του ή, σωστότερα, της ζωής του άλλου.

Σε αυτό το παραμυθένιο κάποτε οικογενειακό χρονικό, υπάρχουν στιγμές αξιοζήλευτες: η Βίρνα Λίζι είναι γειτόνισσα της ωραίας, πολυέξοδης, ερωτικής, ανεύθυνης και εγωπαθούς μητέρας· ο σκληρός, εγωιστής και παντοδύναμος πατέρας είναι χρηματιστής στο Σάο Πάολο και ταξιδεύει ανά τον κόσμο μένοντας σε πεντάστερα ξενοδοχεία· φροντίζει όμως παράλληλα για την παιδεία του γιου του σε γνωστά και ακριβά σχολεία (Ανάβρυτα, Οξφόρδη). Ένα θέμα που αβίαστα προκύπτει από τη συγκεκριμένη γονεϊκή συμπεριφορά είναι η ευθύνη και η συνειδητότητα των γονιών όταν αναλαμβάνουν τον ρόλο τους. Τον αναλαμβάνουν ή τους

τυχαίνει; Ξέρουν το φορτίο που πρέπει να σηκώσουν και πόσοι; Σε τι βαθμό συντελούν τελικά και πώς καθορίζουν την προσωπικότητα και την ψυχή του παιδιού τους;

Αφαιρώντας τις ψυχολογικού τύπου ερμηνείες από την ανάγνωση, θα ανακαλύψουμε στο υπέδαφος της γραφής ότι ο Βλαβιανός έχει δουλέψει σκληρά την αφαίρεση και κατάφερε να δώσει ένα σπαρακτικό αφήγημα, αποφεύγοντας έντεχνα το ολισθηρό μονοπάτι του συναισθηματισμού και της μη ελεγχόμενης συγκίνησης ή πικρίας: «Πάλι κουδούνιζε ενοχλητικά στο μυαλό σου η λέξη αυτή: «ματαιώση». Φρόντιζε να απέχει από κάθε σημαντικό γεγονός στη ζωή σου. Πάντα με καλή δικαιολογία εννοείται – ήταν πολύ έξυπνος στο να επινοεί περίτεχνα σενάρια» (σ. 45) ή «Την τελευταία φορά που βρεθήκατε [...] πρέπει να ήταν δεκαοκτώ μήνες πριν τον θάνατό του, σήκωσε ξαφνικά το βλέμμα του από τον κατάλογο με τα κρασιά, και είπε: “Ξέρεις γιατί χώρισα τη μάνα σου;”. “Ξέρω”, του απάντησες. “Ξέρεις γιατί δεν τη βοήθησα τότε που την πάσανε;” “Ξέρω”, είπες. “Ωραία. Προτιμάς κόκκινο ή λευκό;”» (σ. 64).

